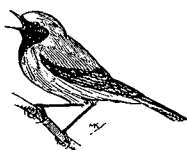

die om te fourageren. Dat voor deze zangdrift nog een zekere drempelwaarde overschreden moet worden, die ook beïnvloed wordt door inwendige factoren en door uitwendige prikkels, zoals temperatuur en weersomstandigheden en misschien ook nog optische prikkels uit de omgeving, is zeer waarschijnlijk. Er is in deze materie nog zeer veel te onderzoeken en te ontdekken en het is een altijd boeiende opgave.

En laat men zich niet verbeelden, dat, zoals iemand mij eens zei, het mysterie geringer wordt naarmate de kennis vordert. Integendeel, hoe meer men er van ontdekt, hoe groter de verrukking en verwondering wordt over de vogelzang, hoe meer men ieder voorjaar gaat uitzien naar de inzet van dit jaarlijkse festival van het voorjaar.

C. Sipkes

De vroegste bloeiers

De allervroegste Benelux-plant is zeker het Stinkend Nieskruid (*Helleborus foetidus*), die in Zuid-Limburg praktisch ontbreekt maar in het dal van de Amblève reeds voorkomt. Ook voor tuinen is het een sterke winterbloeier, gemakkelijker te kweken dan de gewone witte Kerstroos, en zeer decoratief met zijn stevige, fris-groene bladeren en lichtgroene bloemen met bruin-purperen randen.

De opvolger van deze soort is dan het sneeuwklokje, wel niet oorspronkelijk wild in de Nederlanden maar toch zo talrijk verwilderd dat het niet moeilijk is het te vinden.

Het geslacht *Galanthus*, waartoe het sneeuwklokje behoort, komt in Midden- en Zuid-Europa en West-Azië voor, naar het zuiden en oosten toe in soorten met breder blad, grotere bloemen en soms (*Galanthus elwesii*) met twee groene vlekken op de binnenste bloembladen in plaats van één, zoals bij onze *G. nivalis*.

Maar ook „onze” *nivalis* vertoont enkele vormen. Let eens op de vorm

Galanthus nivalis scharlokii

Foto: C. Sipkes

Daslook of Berelook

Foto: C. Sijkes

scharlokii, die iets later bloeit en ook groene tipjes heeft op de buitenste bloembladen en een lang tweedelig schutblad.

Galanthus nivalis vermeerderd zich door deling van de bollen maar bepaalde vormen zaaien zich uit, de zaden hebben een aanhangsel dat de mieren lekker vinden en zo slepen ze de zaden ver weg. Speciaal die *Scharlokii's* zaaien zich goed.

In Zeeland bloeien de sneeuwkllokjes soms al einde januari, in de kop van Noord-Holland bijna een maand later maar in beide gevallen moeten we weer een maand wachten tot we iets nieuws in bloei vinden.

Hier speelt Zeeland weer de kroon met zijn „bakruten”, de Stengelloze sleutelbloem, die bij de Oranjezon hele plekken paars en geel kleurt. Dat Zeeland daar zo vroeg mee is, soms al begin maart, zit niet alleen in het Atlantische klimaat, maar ook in de afkomst. De paarse planten immers zijn hybriden van *Primula sibthorpii* uit de Kaukasus, die er altijd wat vroeger bij is. De zuiver wilde, atlantische vorm uit de duinbossen bij Haarlem begint pas goed einde maart.

Op Walcheren hadden we voor de oorlog ook massa's Tweebladige sterhyacinten in maart: ietwat grijsblauw boven een dun steeltje. Dit Midden- en Zuid-Europese bosplantje is in ons land zeker verwilderd.

Is het eenmaal april dan laat het aantal bloeiers zich niet tellen: Wilde Hyacinten, Aronskelken, Berelook, Bos-anemonen, Vogelmerk, Helmbloem, Geelster, de een echt wild, de ander verwilderd en van een derde weten we het niet.

Maar we moeten het nog zoeken in het beschutte bos, de open velden zijn te winderig.